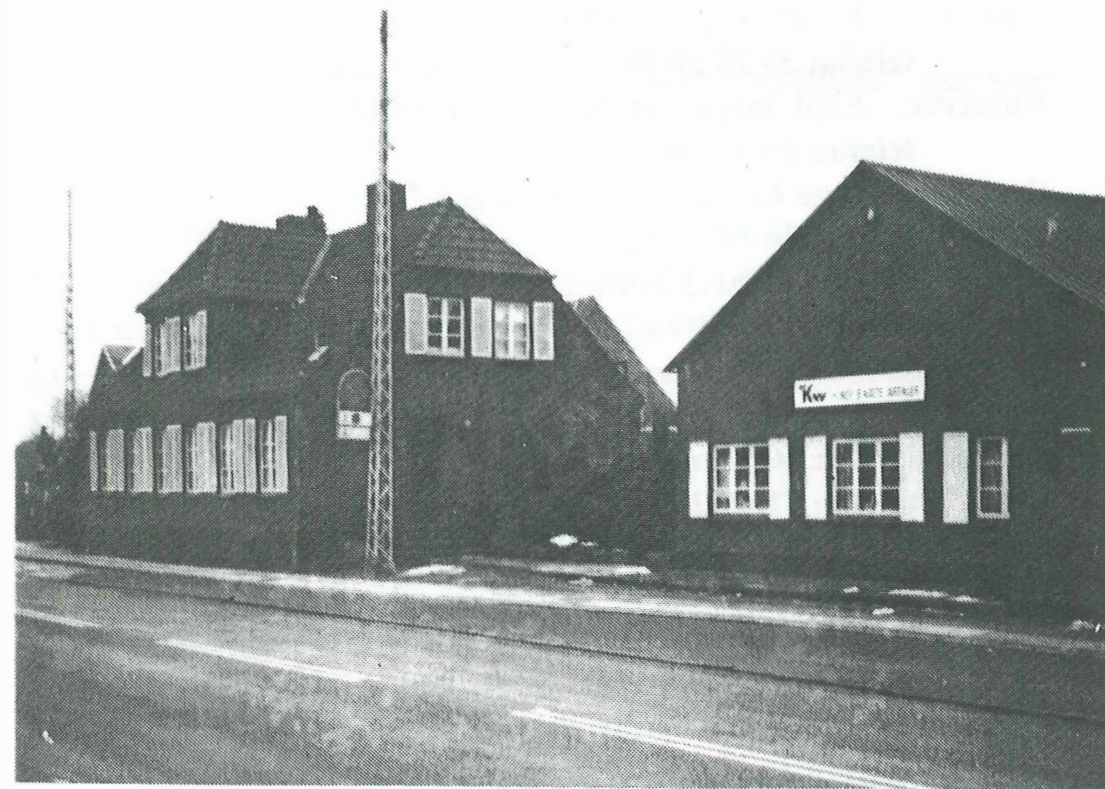

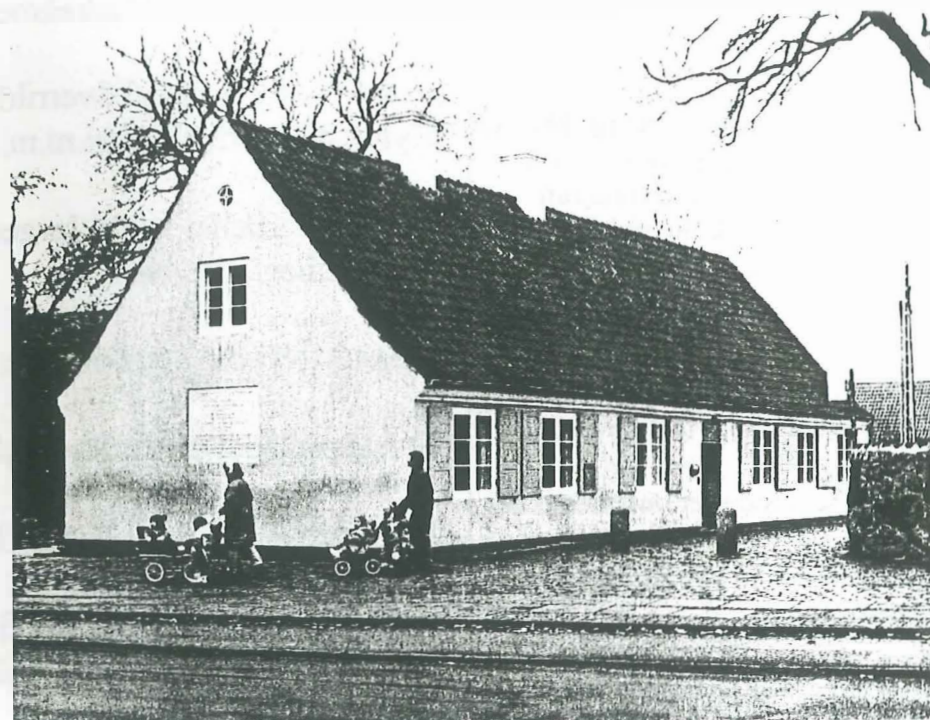
46.4

HVIDOVRE

Lokalhistoriske Selskab

HVIDOVRE
LOKALHISTORISKE
SELSKAB
RYTTERSKOLEN
HVIDOVRE KIRKEPLADS 1
2650 HVIDOVRE
TELEFON 36 47 34 44

Historiens Hus Hvidovre
Alarmpladsen 3
Avedørelejren
2650 Hvidovre

14. ÅRGANG NR. 2 APRIL 1996.

Udgiver:

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Rytterskolen

Hvidovre Kirkeplads 1

2650 Hvidovre.

Telefon: 36 47 34 44

Der vil være enkelte artikler, der relaterer til vort forsidebillede og bagsidebillede.

Der vil være artikler, der er indsendt af vore medlemmer og Hvidovre kommunes lokalhistoriske arkiv.

Redaktion:

Dan Olsen, ansvarshavende redaktør

Ejgil Jørgensen Alarmpladsen 3

Kjeld Jørgensen Avedørelejren
2650 Hvidovre

Eftertryk tilladt mod tydelig kildeangivelse.

Artikler og oplysninger af lokalhistorisk art, modtages gerne til eventuel optagelse i bladet.

Anonyme henvendelser besvares ikke.

Post skal sendes til vor adresse på Rytterskolen.

Hvidovre Kommunes lokalhistoriske arkiv
Medborgerhuset

Hvidovrevej 280
2650 Hvidovre.

Åbningstid: Tirsdag - onsdag kl. 13 - 16

Torsdag kl. 16-19

ISSN nr. 0902-3046

Tryk: Hvidovre Kommunes trykkeri.

Indhold

Læs på side: 4
om kommende aktiviteter

side 6
Per E Hansen fortæller om den gamle Køgevej og Flaskekroen.

side 8 fortæller Poul Sverrild om Rytterskole udstillingen.m.m.

side 10 fortæller Kjeld Jørgensen om Holmegårdens historie.

side 13 Nyt om årets udflugt.

Forsidebilledet er vor Rytterskole.

Bagsidebilledet er Holmegårdens sidste rester nemlig stuehuset og en staldbygning der nu er et firma, der sælger hunde og katte artikler

Næste nummer af bladet udkommer sidst i august måned d.a. venlig hilsen
Redaktionen.

Siden sidst.

Mandag den 12 februar arrangerede vi kirkebesøg i Hvidovres romersk katolske Sct.Nikolaj kirke og mange af vore medlemmer benyttede dette tilbud om indsigt i, hvordan den katolske menigheds vilkår er i dagens Danmark - meget fint fortalt af kirkens præst og daglige leder W.Zdunek der følsomt guidede os gennem kirkens historie og hverdagen for katolske danske og udenlandske, men med mennesket i første række. 57 medlemmer var mødt, og vi sender en hjertelig tak til kirkens præst Zdunek for en stor oplevelse.

Onsdag den 14 februar havde rytterskolen inviteret til "Åbent hus" hvor der var 25 gæster, der fik rundvisning i skolen - og så en film om det gamle Hvidovre. Der blev også afleveret en del arkivalier til Arkivet.

Mandag den 18 marts havde vi i Bibliotekscaféen et medlemsmøde hvor Hvidovre Avis chefredaktør, N.E.Madsen causerede over avisens mere end 70 årige historie. Det var historien om familien Madsens livsdrøm, der blev til virkelighed trods store begynder vanskeligheder, og som nu præsenterer sig som en af de største lokalaviser. Tusind tak til N.E.Madsen for en herlig lokalhistorisk aften.

Kommende aktiviteter.

Mandag den 15 april er der foredrag i Hvidovre kirkes menighedshus Hvidovre Kirkeplads 3.

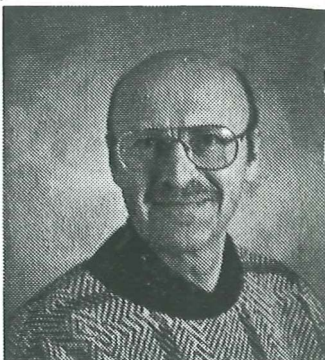
*Hvidovres Folkekirker -
i går, i dag, - i morgen - - - !*

Provst **Claus Bjerregaard** vil underholde med historier og fakta, om Hvidovre kirke og dens virke i dagligdagen, men også Hvidovres øvrige folkekirker -

historisk og deres placering i kommunen. Bjerregaard vil også komme ind på kirkernes økonomi - og hvad bruges kirkeskatten til ? ? Der bliver rig lejlighed til at stille spørgsmål til provsten. Altså mandag den 15 april kl.19³⁰ denne gang i Menighedshuset **Hvidovre Kirkeplads nr.3** Tilmelding er nødvendig på tlf. **36 47 34 44**.

Rytterskolen er lukket i april, maj og juni , der skal arrangeres en udstilling om Lysthusboerne i tyvernes Hvidovre. Udstillingen vil være åben fra ca. midt i maj til midt i juni. Er der nogen blandt vore medlemmer der har lyst til at være **Kustoder** til denne udstilling, kan man henvende sig til Arkivar Poul Sverrild på Hvidovre lokalhistorisk arkiv.

Billetter til vor udflugt lørdag den **8 juni** kan købes i Rytterskolen mandag og tirsdag kl.14 - 16. til og med 9/4 **Bemærk venligst den nye dato for udflugten.**

De små handlende der er væk.

I dette nr. vil vi fortælle om de forretninger der var i den del af Hvidovre der nu er omtrent i midten af vor by, men dengang de eksisterede i tyverne og trediverne var det lidt mod vest i forhold til den gamle Hvidovre landsby.

Området er Risbjerggårds Allé og det er som en lille pige husker det fra dengang.

nr.44 et mejeri. nr.52 et Apotekudsalg

nr.58 en købmand nr.60 en slagter

nr.71 en cyklesmed nr. 84 en skraldemand

nr.80 var der en kludesamler der solgte til tæpper.

Apotekerudsalget var formentlig fra Tre kroner i Valby.

På Gisegårdsvej var der postindleveringssted .

Den lille pige hedder Elsebeth Svane.

Den gamle landevej København/Køge.

Ved P.E.Hansen.

Den gamle landevej København/Køge, gik engang via Valby over Hvidovre, Avedøre, Brøndby-vester og så derud af mod Vallensbæk og så videre mod Køge.

Det er vejens passage af selve Hvidovre, der interesserer i denne omgang. Ved studiet af gamle kort over området kan man kun ane forløbet af den oprindelige vejføring. Den efterfølgende forklaring, hviler derfor på et skøn, dog bakket op af ret sikre efterretninger fra tiden omkring jordereformerne og udflytningen i slutningen af 1700-tallet.

Anledningen til at komme ind på dette emne, beror på historien om Peter den Stores besøg på Hvidovre Kro 1716. Det forlyder at zaren mødte op med sit følge og blev beværtet for et større beløb. Han forlod stedet, uden at betale. Pengene blev senere refunderet af Rente-kammeret, som indhændtede tilladelsen, allernådigst, fra kongen Fr.d.4

Datoen var den 23 juli 1716.

Da benyttede man altså stadigt denne oprindelige rute. Vejen snoede sig fra Valby sydpå ud over markerne, sandsynligvis hvor terrainet bedst tillod det. Via den nuværende vej, Åhaven, nærmede den sig de store våde engområder omkring Harrestrup Åen. Her var en *spange*, en træbro, over vandene. Om denne bro kan man læse, så tidligt som 1637. (Tingbøgerne). Dengang blev det konstateret, at broen var brøstfældig og der er ikke grund til at tro at forholdene 80 år efter var blevet bedre.

Vejen til Køge var ilde berygtet. man sagde dengang, med ordspil: "Gud hjælpe den, der de store søge. Den vej fast værre er, end vejen til Køge". Der var trods alt, noget der var værre end Køgevejen !!

Oversvømmelser kunde undertiden få åer og bække til at stige til det faretruende for de vejfarende. De var tvungne til at passere faldefær-

dige broer eller at færges over vadesteder i fladbundede pramme.

Avedøreboenderne havde ry for at overfalde de forbipasserende med stokkeslag og stenkast. Denne vrede skyldes de rejsendes forsøg på at forcere vejen og at gøre denne bredere på bekostning af afgrøderne på markerne.

Den omtalte bro, lå ca. hvor Karise Allé i dag ender ved åen.

Derfra fulgte landevejen Krogstens Allé op til landsbyen. Her var kroen placeret ca. midt på den nuværende motorvej ved Vigerslev Allé og Hvidovregade. Kroen blev liggende et stykke tid efter udflytningen og blev muligvis nedlagt i forbindelse med flytning af gården til det nuværende sted. ("Eriksminde").

NB. En anden mulighed viser sig ved at studere de gamle kort. Det er vejføringen af I.G.Smiths Allé. Denne vej har adgang til byens sydlige tofter, den ender blindt ved åen. Altså ingen bro.!!! Vejen forlod nu byen ad kirkegade, til et stykke ad Hvidovrevej, til modsatte side af Vestkærs Allé og så ud over markerne, ca. Spurvehøjvej, til den ramte nuværende Kettevej mod Avedøre.

Disse ting kan man få klarhed på, ved at studere udskiftningsprotokollen. (1789) i forbindelse med bøndernes tildeling af de nye lodder. Adgangen til disse kræver anlæggelse af en del nye veje i Hvidovre. Herunder Kettegårds Allé. Den gamle landevej flyttes ud i Skellet mellem matr.nr.11 Spurvegården og matr.nr. 12 Spurvehøj. Derved opstod det kendte zig-zag sving for enden af Kettegårds Allé / Avedøre Havnevej.

Landevejen over Karise Allé broen bliver afbrudt. Den erstattes af den nye Køgevej (Gl.Køge Landevej) som placeres tæt på kysten (ca.1720) og via Flaskekroen, som bliver etableret. Regiments skriver Thomas Hansen er kromand på stedet. Han er mester for følgende Vers, der kunne læses ved Flaskekroen.: *Før flasken blev så gjort, lod mangan een sig baske og Avedøremænd fik vel i deres flaske Men flasken efterdags går deres mund forbi, nu Thomas Hansen har en proppe sat deri. At Avedøremænd ej baske skal dit øre, og med sin tørre lab din rejsekappe smøre. Har Thomas Hansen her opbygget denne kro. Misund ham ej en skilling eller to.*

Derved ophører også grundlaget for en kro i Hvidovre landsby, den sygner hen og nedlægges. (ca. 1780)

Mere om udstillingen På kanten af byen og loven

Appellen i forrige nummer af dette blad om genstande til udstillingen om tilflytterne i 1920-erne gav enkelte henvendelser, som arkivet er meget glad for.

Vi kunne have ønsket os flere, men udstillinger laves nu engang på baggrund af det materiale, der foreligger. Det er da heller ikke småting, der nu foreligger især på billedsiden.

Udstillingen kommer til at omfatte temmelig mange tilbud til den besøgende:

For det første er der selve tableau-udstillingen, som fortæller om oplevelsen af at være uønsket tilflytter i det landlige Hvidovre.

For det andet vises der en helt ny dias/videofilm, som Amtsmuseumsrådet har produceret om Københavnsegnens udvikling fra Absalon til i dag.

For det tredje vises en friskproduceret video om Hvidovre som sommerparadis og badeland i de første årtier af dette århundrede.

For det fjerde vil der i forbindelse med udstillingen blive arbejdet med restaureringen af et bevaret Hvidovre-lysthus fra 1919.

For det femte viser vi kortfilmen om forstaden, Hvidovres, fødsel, Dengang i 20-erne, da byen flyttede på landet.

En god udstilling er en balanceakt. Spændende – men ikke poppet, fyldig men ikke for stor.

Kom til udstillingsåbning og torvebal

Udstillingen åbner med manér fredag d. 10. maj, hvor den officielle festlighed finder sted kl. 17.00 – 19.00. Derefter fortsætter festivitasen på Hvidovre Torv, hvor der vil være musik og optræden fra kl. 19.00 til kl. 23.00 ved Hvidovre Kulturråd og Musikråd. Så kom og vær med til at gøre det til en festlig eftermiddag og aften.

På torvet vil borgmester Britta Christensen genindvie Hvidovre-gitteret, som i vinter har gennemgået en større restaurering. Det sker i en indramning af optræden, hvor skuespillere fra forrige vinters egnesspil *DE GRÆNSELØSE* genopliver udflytterscenen med sangen om pakkassehusene. Senere kommer flere musik- og dansensembler på scenen i rask rækkefølge, afsluttende med tre timers dansemusik til fri afbenyttelse.

Så mangler vi bare vejret!

Poul Sverrild

Løst og fast om Holmegårds historie i tiden 1660 til 1950. ved Kjeld Jørgensen.

I flere år har der været stor interesse for mange mennesker at dyrke slægtshistorie (man vil gerne kende sine rødder), vi har endda en forening også i Hvidovre, der arbejder med slægtshistorie. Man møder imidlertid også mennesker, der spørger, hvordan så der ud, hvad var der, hvor jeg bor nu? Generelt kan man sige, størstedelen af landet var dyrket landbrugsjord fra omkring bronzealderen (ca. 2000 år før Kristi fødsel).

Jeg har pillet en enkelt gård ud for at følge dens historie i storetræk. Holmegården har jeg valgt da den lå omtrent på hjørnet af Hvidovrevej (der først fik dette navn i 1935) og Kløverprisvej. Hvidovre Torvevej hed den før, og Kløverprisvej fandtes ikke som offentlig vej, men markvej til den nuværende Rebæk Sø.

Holmegården lå indtil ca. 1790 i den gamle Hvidovre landsby, Hvidovregade 27, Alle de gamle gårde blev stort set flyttet ud på markerne jævnt fordelt. Holmegården blev den nordligst liggende gård. Dens jorder fulgte vestsiden af Hvidovrevej op til Femagervej, og den nordlige side af denne vej til "Rebæk Sø" der først opstod i midten af attenhundretallet - herfra gik jorderne over det nuværende baneareal til Rødovres sydgrænse. Der var efter forholdene tale om en stor gård, nærmest en proprietærgård der havde 125 tdr. land jord, da arealet var størst. Den var bygget med bindingsværk, stuehuset var nærmest et herskabshus, haven var på 5 tdr. land! Det meste af jorden var matr.nr. 4, men også matr.nr. 3b og 5c. Hertil kom en strandlod matr.nr. 35 på 9 tdr. land ved Kalveboderne. Gårdens bebyggede areal var i 1831 - 1930 m², og det er meget stort. Det nævnes, at der omtrent samtidig var 30 køer, en stor svinebesætning, og 10 heste.

Overfor udkørslen til Torvevej, var der en stor bue på østsiden af denne, for at gårdens ejer eller dens gæster, kunne komme ud og ind med deres firspand, det var jo standspersoner bl. andre Frederik den 7.

Blandt ejerne nævnes navne som Slotsforpagter Voigt, Gene-løjtnant Hoffner, Major Messerschmidt, Proprietær Ostenfelt. Den fornemste ejer i sognet var nok majestæten selv, der ejede otte gårde indtil år 1760.

1767 købte fæstebonden Niels Eriksen gården af kongen, mens gården altså lå i landsbyen.

I 1875 solgtes ca. 5 tdr. land til anlæggelse af bane arealet fra København til Roskilde!

I 1935 solgtes ejendommen til entreprenør Plinius, med henblik på udstykning til bebyggelse af rækkehuse - som vi kender dem i dag (herunder også Holmegårdsskolen 1938-40 og biblioteket i 1960). Udstykningen startede langs Hvidovrevej.

Folketallet i Hvidovre sogn omkring 1801 var 350 mennesker, svarende til 20 - 25 gårde og huse.

Det lyder rimeligt i betragtning af, at familierne var store og havde mange børn, og flere generationer boede sammen.

Mange af navnene i området stammer fra lokaliteter knyttet til slottet "Brahe Trolleborg" ved Korinth på Fyn, eksempelvis - Ladefyldevej - Immerkær - Plovheldvej - Kløverprisvej og Hædersdalvej. Det er naturligt at spørge om, hvorfra navnet Holmegård kommer. Efter mine optegnelser kommer navnet *formentlig* efter marknavnet Holmestykkerne, der lå langs Hvidovrevejs vestside og disse er igen formentlig opkaldt efter mannholmen, der lå langs den nuværende Damhuså øst for Holmegården. I de gamle arkivalier kan man se at ejeren i 1834 betalte følgende i skatter mv. Kongelige skatter 150 Rdl. andre afgifter 30 Rdl. konge og præsteskab 61 2/3 Rdl. kirketiende 22 Rdl. til fattigvæsen og skolevæsen 120 Rdl.

Jeg skal sluttelig sige Hvidovre kommunes Tekniske Forvaltning tak for gennemsyn af gamle kort m.v.

Og til Jens Kristensen tak for lån af gamle arkivalier.

Vær med til at lave et godt blad!

Vi efterlyser blandt vore medlemmer nogen der har lyst til at give et bidrag til bladet - det være sig historier fra barndommen og ungdommen her i Hvidovre og omegn.

Det må gerne være skrevet med håndskrift, så skal vi nok redigere det og skrive det på computeren, så det bliver let læseligt og nogenlunde præsentabelt, og vi lover, at vi ikke trykker noget, før det er godkendt af *skribenten*.

Vi kommer også gerne hjem til dig og optager dit indlæg på båndoptager, hvorefter vi redigerer og skriver historien ren, så den kan optages i bladet, men forinden får du artiklen til godkendelse.

Der må være mange der har en god oplevelse, der fortjener at blive fortalt til vore medlemmer.

Vidste du, at vi i indeværende år er 330 medlemmer.

Hvis der er nogen, der har lyst og tid til at være med til at Skrive vort blad er i velkomme til at ringe til undertegnede. Alt foregår på computer, og vi er villige til at oplære jer. Med venlig hilsen Dan Olsen.

Årets Udflugt.

Med baggrund i tidligere afholdte udflugter, der har været meget vellykkede, med stor deltagelse blandt vore medlemmer, prøver vi atter at tilbyde medlemmerne en tur med bus til nordsjællandske herligheder.

Vi har tænkt på at køre fra Rytterskolen kl. 9⁰⁰ lørdag den 8 juni med retning mod Søborg - Esrum Kloster og Gurre hvor vi vil besøge disse gamle steder, under kyndig vejledning af Knud Weile, der har lovet at guide os igennem turen.

Vi vil være hjemme igen ved Rytterskolen ca. kl. 17, forhåbentlig efter en pragtfuld tur med godt forsommervejr

Billetprisen 60 kroner pr deltager for hele arrangementet inclusive kaffe og kage. Der må medbringes en madkurv, da det er vanskeligt at købe mad på turen. Den medbragte mad spises på Mariannelund kl. ca. 13 hvor efter der serveres kaffe og kage samme sted. Er du interesseret kan du bestille billet på vor telefonsvarer tlf.nr. **36 47 34 44**, eller du kan købe dem mandag eller tirsdag i Rytterskolen mellem kl. 14 - 16. til og med den 9/4 Der er nummererede billetter og der trækkes lod om sponsor- præmier på hjemturen. Køb billet i god tid, deltagerantallet er begrænset. Med venlig hilsen - Dan Olsen. tlf: **36 78 86 42**.

Skaf et nyt medlem.

Vor konkurrence om at skaffe et nyt medlem løber videre indtil general forsamlingen den 18 . november i år.

Her vil der blive trukket lod om sponsor gevinster, der sædvanligvis består af Vin og Kaffe..

Hvis du har et nyt medlem, kan du henvende dig til vor kasserer Ejgil Jørgensen på vore møder i bibliotekscaféen, eller du kan bruge bagsiden af en kuvert, hvor du noterer det nye navn og adresse samt dit eget navn, og indleverer den på Rytterskolen i brevkassen. Du kan også meddele det til vore bestyrelsesmedlemmer, eller du kan ringe til formanden på tlf. nr.**36 78 86 42**.

Nye medlemmer vil straks få udleveret de medlemsblade, der er udkommet i indeværende år, samt få tilsendt et sæt vedtægter.

I forbindelse med tilgang af nye medlemmer, efterlyser vi om der blandt vore medlemmer er nogle der kunne tænke sig at virke som sekretærer og bladmedarbejdere, det kan for nogle være ret så interessant. Vi kan ikke tilbyde nogen løn, men vi kan tilbyde oplæring i computer og EDB systemer.

Bestyrelsen.

Formand. Dan Olsen Spurvehøjvej .17 stv.
telefon 36 78 86 42 og 40 83 32 23

Næstfmd. Kjeld Jørgensen Kløverprisvej 48.
telefon 36 75 20 91

Kasserer. Eigil Jørgensen Hvidovrevej 98 C.
telefon 36 47 00 58

Best.medl. Inge Larsen Bernersvænge 7. 2 ´
telefon 36 78 47 36

Best.medl. Hans Chr.Thomsen Kløverprisvej 7
telefon 36 75 99 47

Best.medl. Esther Hansen Høvedstensvej 22. 2 ´ tv.
telefon 36 78 06 61

Best.medl. Per Hansen Grenhusene 26.
telefon 31 49 24 70

1´suppl. Viggo Noach Arn.Nielsen Bvld.163. 2 ´
telefon 36 78 29 99

2´suppl. Erling Groth Ege Allé 41
telefon 36 78 25 11

Revisor. Jens-Christian Nielsen Kløverprisvej 26
telefon 36 75 13 86

Rev.suppl. Eli Olsen Sognegårdsallé 36 sth.
telefon 36 78 30 32

Redaktion Kjeld Jørgensen , Per Hansen
Ansvarshavende Redaktør Dan Olsen
NB: Post bedes sendt til: Rytterskolen
Hvidovre Kirkeplads 1 2650 Hvidovre.